

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

21139

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

Temel geçim kaynağı bitkisel üretim ve hayvancılık olan Ağrı'da tarım arazilerinin alanı toplam yüzölçümünün %31,7'sini oluşturuyor. Tarım arazilerinin %47,7'si sulanabilir olmasına rağmen, bu arazilerin ancak %5'i sulanıyor. Kuraklık ve yağışlarda yaşanan düzensizlik ile birlikte tarımsal sulamaya ilişkin yatırımlar yapılmadığı için 2024 yılında bitkisel üretimde bir düşüş yaşandığı gözlemlenmektedir. Bu durumun Özellikle Ağrı'da yoğun olarak yetiştirilen buğday ve arpa gibi tahıl ürünlerinin rekoltesine de yansdığı anlaşılmaktadır.

TÜİK verilerine göre İşlenen tarım alanı 219 yılında 352.187 bin iken 2023 yılında 343.670 bine düştüğü, 2019 yılında tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarı 2019 yılında 352.187 ton iken 2023 yılında ise 1.528.305 ton olduğu görülmektedir. Tarım Bakanlığı 2024 yılı Tarım Yatırım Rehberi verilerine göre ise 2024 yılında tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarının 1.275.904 bin tona düşmüştür.

Ağrı'nın bu tarımsal potansiyelinin sürdürülmesi için başta tarımsal sulama yatırımları olmak üzere tarım alanında gerekli yatırımların yapılması gerekmektedir. Ancak üzümlere ifade etmek gerekiyor ki yıllardır söz konusu yatırımlar yapılmadığı için hem çiftiler tarımdan uzaklaşmakta hem de tarımsal üretimin düştüğü görülmektedir. Örneğin, Dogubazıt'ın birçok köyünde yıllardır devam eden içme suyu ve yol sorunu bulunmasına rağmen sorunun çözümüne ilişkin bir adıma atılmamaktadır. Son dönemlerde il özel idaresi tarafından sorunların çözümüne ilişkin faaliyetler yürütülüyor olsa da ilgili kurumlarca söz konusu yapısal sorunların esastan çözümü için yeterli bir çaba gösterilmediği anlaşılmaktadır.

Bu anlamda, Doğubayazıt ilçesi Suluçem (Mısun) köyü ve bölgesinde buluna geniş bir ovaya sahip ve yaklaşık 20 yıl önce binlerce hektar tarım arazisine sahipti. Ayrıca bu su güzergahında 33 köyün arazisi ve binlerce hektar arazi gerek yıllarca süren kuraklık gerekse Doğubayazıt ve birçok köye verilen içme suyundan kaynaklı daha önce tarımda kullanılan su ihtiyacını karşılayan Balık gölü su havzası seviyesi çok eskiden açılan toprak kanalın seviyesinin altına düşmesi nedeniyle en az 33 köy yıllardır tarımsal üretim yapılabilecek alanlar tam anlamıyla ekilememektedir.

Bu bağlamda bu köy grubunun sulama sorunun çözülmesi amacıyla Doğubayazıt Suluçem (Musun) Ovası Sulama Projesi'nin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir. Projenin etki alanındaki 33 köyden tarımın yoğun olduğu köyler; Suluçem, Dalbahçe, Kalecik, Tutumlu, Mescit, Tutak, Güllüce, Karaşeyh, Yolüstü, Eskisu, Yalinsu, Seslitaş, Subeşigi olarak sıralanabilir.

Sorunun çözülmesi adına 2017-2018 yıllarında Doğubayazıt Suluçem (Musun) Ovası Sulama Projesi için Eskisu köyü mevkiinde keşif çalışması yapılmış ancak sonrasında projeye dair bir gelişme yaşanmamıştır. Son olarak DSİ tarafında 2023 yılında projenin ihalesinin yapıldığı ve ihaleyi alan şirketin saha çalışması yaptığı iddia edilmektedir.

Aslında yıllardır, Doğubayazıt Suluçem (Musun) Ovası Sulama Projesi'nin yapılacağı ifade edilmekte; Ankara'ya giden bölge muhtarların yetkililerle görüşmelerinde şifahen projenin yatırım programında olduğu söylenmiş fakat somut bir adım atılmamıştır. Yine 17.10. 2016 tarihinde Ağrı'yı ziyaret eden Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu da "Doğubayazıt Suluçem (Musun) Ovası sulama projesi yapılacak" şeklinde beyanda bulunmuş ancak buna rağmen aradan geçen yıllara rağmen söz konusu proje hayata geçilememiştir. Benzer şekilde 2020-2023 yıllarında Ağrı Valiliği görevini yürüten Osman Varol da defaten söz konusu projenin yatırım programında olduğunu söylemesine rağmen projenin yapılmasına dair bir adım atılmamıştır.

Bu bağlamda;

- 1- 2017-2018 yıllarında Eskisu köyü mevkiinde keşif çalışması yapıldığı ifade edilen Doğubayazıt Suluçem (Musun) Ovası Sulama Projesi hangi aşamada?
- 2- Dönemin bakanın ve Valisi tarafından yatırım programında olduğuna ilişkin defalarca ifade edilmesine rağmen Suluçem, Dalbahçe, Kalecik, Tutumlu, Mescit, Tutak, Güllüce, Karaşeyh, Yolüstü, Eskisu, Yalinsu, Seslitaş, Subeşigi köyleri başta olmak üzere yaklaşık 33 köyü kapsayan Doğubayazıt Suluçem (Musun) Ovası Sulama

Projesi'nin hayata geçirilip bu köylerin tarımsal sulama sorunun çözülmemesinin gerekçesi nedir?

- 3- 2023 yılında DSİ tarafından Doğubayazıt Suluçem (Musun) Ovası Sulama Projesi'nin ihalesinin yapıldığı ve proje için bir şirketin saha çalışması yaptığı iddiaları doğru mudur? Doğru ise söz konusu proje hangi aşamadadır?
- 4- 17.10. 2016 tarihinde Ağrı'yı ziyaret eden Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun kamuoyuna duyurduğu 26 projeden kaçını hayata geçirilmiştir? Hayata geçmeyen kaç proje var, gerekçesi nedir?